Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par ēku energosniegumu"

(pārstrādāta redakcija)

(COM(2021) 802- 2021/0426 (COD))

(2022/C 290/18)

Ziņotājs: ***Mordechaj Martin SALAMON***

Atzinuma pieprasījums	Eiropas Parlaments, 14.2.2022.
	Padome, 09.2.2022.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 194. panta 2. punkts
Atbildīgā specializētā nodaļa	Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	10.3.2022.
Pieņemts plenārsesijā	23.3.2022.
Plenārsesija Nr.	568
Balsojuma rezultāts	
(par/pret/atturas)	212/6/6

1. **Secinājumi un ieteikumi**

1.1. EESK atzinīgi vērtē priekšlikumu pārstrādāt Direktīvu par ēku energoefektivitāti, jo ar to tiek risinātas tās svarīgās problēmas, kas minētas jau pieņemtos EESK atzinumos un kas saistītas ar enerģētiskās nabadzības novēršanu un tādu strukturālu ilgtermiņa ieguldījumu nepietiekamību ēku jomā, kuri īpaši veicinātu ēku ar viszemāko energoefektivitāti atjaunošanu un palīdzētu uzņemt kursu uz ēku siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu dekarbonizāciju.

1.2. Tā kā ar ES līmeņa pasākumiem nepieciešamās pārkārtošanās paātrināšanu var panākt efektīvāk, EESK dedzīgi atbalsta šo Eiropas Savienības pieeju, kuras mērķis ir panākt, lai būvētā vide kļūtu energoefektīva, kvalitatīva un tajā netiktu izmantots fosilais kurināmais.

1.3. EESK uzskata, ka nesen notikušais straujais enerģijas cenu kāpums un prognozes, ka augstās cenas vismaz vidējā termiņā nekritīsies, vēl skaidrāk parāda, cik svarīgi ir ieviest stratēģiju enerģētiskās nabadzības mazināšanai un izskaušanai. Lai visiem nodrošinātu pienācīgus, cenas ziņā pieejamus un veselīgus mājokļus, ir jāīsteno konkrēti pasākumi ar mērķi paaugstināt ēku energoefektivitāti. Vienam no šiem pasākumiem vajadzētu būt drošai azbesta aizvākšanai.

1.4. EESK aktīvi atbalsta minimālo energoefektivitātes standartu ieviešanu, īpaši dzīvojamām ēkām ar vissliktāko sniegumu. Šā principa ieviešana ES līmenī ir būtisks solis uz priekšu.

1.5. EESK aicina jau sākumā paredzēt uzlabojumu prasību visaptverošu progresiju un skaidrāku un pilnīgāku grafiku līdz 2050. gadam, lai renovācija tiktu veikta tālredzīgi.

Tā kā Direktīvā par ēku energosniegumu nav paredzēts jauns finansējums un nepieciešamās renovācijas finansēšana ir sarežģīts uzdevums, EESK uzskata, ka ir ļoti svarīgi, lai direktīvā paredzētais satvars un instrumenti, kam jānodrošina iespējas piekļūt gan publiskajam, gan banku piešķirtajam finansējumam, būtu uzdevumu augstumos.

1.6. Ņemot vērā energoefektivitātes sertifikātu nozīmīgo lomu ēku fonda energoefektivitātes paaugstināšanā, EESK atzinīgi vērtē stingrākās prasības, kas izvirzītas šiem sertifikātiem, un uzticamības un izmantojamības uzlabojumus.

1.7. EESK atzinīgi vērtē to, ka palielināta ēku renovācijas valsts plānu nozīme un paredzēta ziņošana par dalībvalstu centieniem mazināt enerģētisko nabadzību.

1.8. EESK atbalsta ieceri līdz 2024. gadam ieviest ēku renovācijas pases, kas patērētājiem, kuri plāno savu ēku renovāciju, dos iespēju vieglāk piekļūt informācijai un samazināt izmaksas.

1.9. EESK piekrīt tam, ka jāietver prasības ziņot par visām oglekļa emisijām ēku aprites ciklā (ražošana un būvniecība, izmantošana un ekspluatācijas beigas), jo klimatu visvairāk var ietekmēt jaunu ēku materiāli un būvniecība. EESK uzsver nepieciešamību panākt, lai "bezemisiju ēkas" definīcija dotu tām iespēju optimāli mijiedarboties ar apkārtējām enerģijas sistēmām un lai definīcijā tiktu ietvertas visas iegultās siltumnīcefekta gāzu emisijas. Aprites cikla izvērtējums būtu jāizprot kā projektam paredzēti īpaši norādījumi, kas dotu iespēju salīdzināt materiālu un metožu izvēli.

1.10. EESK aicina ar reālu kopienas procedūru nodrošināt apmācību un modernizāciju būvniecības nozarē.

2. **Vispārīga informācija**

2.1. Komisija, ņemot vērā Eiropas zaļā kursa mērķi līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti, ir ierosinājusi Direktīvu par ēku energosniegumu (pārstrādāta redakcija). Stratēģijā "Gatavi mērķrādītājam 55 %" ir paredzēts, ka Direktīvai par ēku energosniegumu ir jāturpina Renovācijas viļņa stratēģija, kurā noteikts mērķis līdz 2030. gadam ēku energorenovācijas gada rādītāju vismaz divkāršot un arī uzsvērts, ka vajadzīgi nepieciešamie regulatīvie, finansēšanas un veicināšanas pasākumi.

2.2. Direktīvā par ēku energosniegumu ir paredzēti pasākumi un instrumenti, kas ir nepieciešami trijās Renovācijas viļņa stratēģijas jomās, kas ir: enerģētiskās nabadzības likvidēšana un ēku ar vissliktāko energosniegumu modernizēšana; publiskās ēkas un sociālā infrastruktūra kā paraugs; siltumapgādes un aukstumapgādes dekarbonizācija.

2.3. Tiek ierosināts spēkā esošajā Direktīvā par ēku energoefektivitāti veikt dažādus grozījumus un papildinājumus, it īpaši:

— no 2030. gada visām jaunām ēkām jābūt bezemisiju ēkām; jaunām publiskām ēkām jābūt bezemisiju ēkām jau no 2027. gada;

— noteikts, ka dalībvalstīm jānodrošina visu publisko struktūru īpašumā esošo ēku un nedzīvojamo ēku uzlabošana, lai 2027. gadā tās atbilstu vismaz F energosnieguma klasei un līdz 2030. gadā – vismaz E klasei; visas dzīvojamās ēkas līdz 2030. gadam ir jāpilnveido līdz vismaz F klasei un līdz 2033. gadam vismaz līdz E klasei. Ņemot energoefektivitātes klašu izmaiņas, šo prasību dēļ līdz 2033. gadam būs jāpilnveido vairāk nekā 15 % ēku fonda;

— turpmāk energoefektivitātes sertifikāts būs vajadzīgs ēkām, kurās notiek nozīmīga atjaunošana, ēkām, kurām tiek atjaunots īres/nomas līgums, un visām publiskajām ēkām. Ēkām vai ēku vienībām, kuras tiek piedāvātas pārdošanai vai īrei, ir jābūt energoefektivitātes sertifikātam, kurš vienmēr ir jāietver sludinājumos;

— salīdzināmības nodrošināšanai un attīstības pārskatāmības nolūkā ēku renovācijas valsts plāni tiks pilnībā iekļauti nacionālajos enerģētikas un klimata plānos, kā arī ceļvežos par pakāpenisku atteikšanos no fosilā kurināmā siltumapgādē un aukstumapgādē vēlākais 2040. gadā;

— ēku renovācijas pases dos piekļuvi informācijai un samazinās patērētājiem izmaksas. Tās palīdzēs plānot un veikt pakāpenisku renovāciju, kā arī tuvoties bezemisiju līmenim;

— dalībvalstis tiek aicinātas renovācijas apsvērumus ietvert publiskās un privātās finansēšanas noteikumos un ieviest piemērotus instrumentus, īpaši tādus, kas paredzēti mājsaimniecībām ar maziem ienākumiem;

— tiek ieviesta turpināmības klauzula finanšu stimuliem, kas vērsti uz fosilo degvielu izmantošanu ēkās;

— izvirzīta prasība veidot elektroautomobiļu uzlādes infrastruktūru un velosipēdu stāvvietas.

3. **Vispārīgas piezīmes**

3.1. EESK atzinīgi vērtē priekšlikumu pārstrādāt Direktīvu par ēku energoefektivitāti, jo ar šo priekšlikumu tiek risinātas tās svarīgās problēmas, kas minētas jau pieņemtos EESK atzinumos un kas saistītas ar enerģētiskās nabadzības novēršanu un tādu strukturālu ilgtermiņa ieguldījumu nepietiekamību ēku jomā, kuri īpaši veicinātu ēku ar viszemāko energoefektivitāti atjaunošanu un palīdzētu uzņemt kursu uz ēku siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu dekarbonizāciju.

3.2. Visā Eiropas Savienībā pastāv tāda problēma kā to ēku vāja un viduvēja izolētība, kuru siltumapgāde un aukstumapgāde ir atkarīga no fosilajām degvielām. Savukārt, ja netiks īstenoti ES līmenī koordinēti politikas pasākumi, dalībvalstis var nerīkoties pietiekami aktīvi, jo pastāvēs bažas par nevienlīdzīgiem konkurences apstākļiem.

3.3. Tāpēc EESK pilnībā atbalsta šo Komisijas priekšlikumu par ES pieeju, kuras mērķis ir panākt būvētās vides energoefektivitāti, kvalitāti un fosilā kurināmā turpmāku neizmantošanu būvētajā vidē. ES līmeņa pasākumi palīdz efektīvāk paātrināt pārkārtošanos. Turklāt vienota pieeja ES līmenī dod iespēju izmantot iekšējā tirgus priekšrocības, piemēram, apjomradītus ietaupījumus un dalībvalstu tehnoloģisko sadarbību. Šāda pieeja arī veicina lielāku noteiktību investoriem un kopumā nostiprina Eiropas un Eiropas uzņēmumu kā globālo standartu noteicēju un līderu vadošo lomu šajā jomā.

3.4. EESK uzskata, ka nesen notikušais straujais enerģijas cenu kāpums un prognozes, ka augstās cenas vismaz vidējā termiņā nekritīsies, vēl skaidrāk parāda, cik svarīgi ir ieviest stratēģiju enerģētiskās nabadzības mazināšanai un izskaušanai. 2018. gadā 6,8 % ES iedzīvotāju (30,3 miljoni) nespēja apmaksāt komunālo pakalpojumu rēķinus, un tāpēc viņiem draudēja piegādes atslēgšana. Nesenās norises šo problēmu ir saasinājušas. Lai visiem nodrošinātu pienācīgus, cenas ziņā pieejamus un veselīgus mājokļus, ilgtermiņā ir jāīsteno konkrēti pasākumi ar mērķi paaugstināt ēku energoefektivitāti. Tas ir jādara steidzami, jo uz fosilo kurināmo balstītās siltumapgādes un aukstumapgādes izmaksas pieaugs, tāpēc ka pieaugs emisijas kvotu izmaksas.

3.5. EESK visnotaļ atbalsta minimālo energoefektivitātes standartu ieviešanu, īpaši dzīvojamām ēkām ar vissliktāko sniegumu. Šā principa ieviešana ES līmenī ir būtisks solis uz priekšu. Tomēr dalībvalstīm pašām ir jāizlemj, vai uz pārējo dzīvojamo ēku fondu būtu jāattiecina valsts līmenī noteikti standarti.

3.6. EESK atbalsta uzsvaru uz to, ka enerģētiskās nabadzības izskaušanas nolūkā prioritāri būtu jārenovē tā dzīvojamā fonda daļa, kuras sniegums ir visvājākais, taču tam nevajadzētu kļūt par cēloni pārējo dzīvojamo ēku atstāšanai bez uzlabojumiem. EESK aicina jau sākumā paredzēt uzlabojumu prasību visaptverošu progresiju un skaidrāku un pilnīgāku grafiku līdz 2050. gadam. Tas dos ēku īpašniekiem priekšstatu par turpmākajām prasībām, un viņi varēs plānot renovāciju optimālā izmaksu līmenī.

3.7. Tā kā energoefektivitātes sertifikāti kļūst par nozīmīgu instrumentu, ir jāuzlabo to ticamība un izmantojamība. Tāpēc EESK atzinīgi vērtē to, ka stingrākas prasības izvirzītas attiecībā uz energoefektivitātes sertifikātu pilnveidi, proti, to digitālo formātu, augstu kvalitāti, detalizētu saturu un aprēķinu metodēm, pieejamību cenas ziņā, pieejamību un publicēšanu. Iedzīvotājiem, kuriem tāds ir vajadzīgs, vienmēr vajadzētu būt iespējai saņemt energoefektivitātes sertifikātu papīra formātā.

3.8. EESK atzinīgi vērtē to, ka dalībvalstu ieguldījums enerģētiskās nabadzības mazināšanā ir iekļauts renovācijas valsts plānos, kuros tām būs jāziņo par enerģētiskās nabadzības skarto cilvēku skaita samazināšanos un par to, cik liela daļa iedzīvotāju dzīvo nepiemērotos mājokļos (piemēram, ar mitrām sienām vai tekošiem jumtiem) vai cik lielai iedzīvotāju daļai mājoklī nav apmierinošas temperatūras.

3.9. EESK atbalsta ēku renovācijas pases ieviešanu ar 2024. gadu, bet pauž šaubas par tās ietekmi, jo tā nav obligāta. Šī pase palīdzēs patērētājiem, plānojot savu ēku renovāciju, vieglāk un lētāk piekļūt informācijai. Kā pozitīvas pārmaiņas Komiteja vērtē arī lielāku pozitīvu ietekmi uz veselību, komfortu un ēku spēju pielāgoties klimata pārmaiņām.

3.10. Tā kā nespēja izpildīt finansēšanas prasības, kas ir priekšnoteikums renovācijas uzsākšanai, ir plaši sastopama parādība enerģētiski nabadzīgo cilvēku un arī daudzu mazo māju īpašnieku vidū, EESK uzskata, ka ir svarīgi, lai Direktīvā par ēku energosniegumu paredzētais finansēšanas satvars un instrumenti būtu uzdevumu augstumos. Vietējā līmenī ir vajadzīgi skaidri paskaidrojumi un norādījumi par renovācijas finansiālajiem aspektiem, tostarp par aizdevumu izmantošanu. EESK arī norāda uz (TEN/723) pausto aicinājumu apvienot dažādās shēmas, lai padarītu tās skaidrākas un pieejamākas mājsaimniecībām un publiskajām iestādēm, kam tās paredzētas.

3.11. EESK piekrīt tam, ka Direktīvā par ēku energosniegumu jāiekļauj prasība ziņot par ēku oglekļa emisijām visā aprites ciklā (ražošanā un būvniecībā, izmantošanā un ekspluatācijas beigās). Jaunu zema energopatēriņa ēku būvniecības gadījumā lielāko ietekmi uz klimatu var radīt nevis ēkas izmantošana, bet materiāli un būvdarbi. Aprites cikla izvērtējums būtu jāizprot kā projektam paredzēti īpaši norādījumi, kas dotu iespēju salīdzināt materiālu un metožu izvēli.

3.12. EESK uzsver nepieciešamību panākt, lai "bezemisiju ēkas" definīcija dotu tām iespēju optimāli mijiedarboties ar apkārtējām enerģijas sistēmām un lai definīcijā tiktu ietvertas visas iegultās siltumnīcefekta gāzu emisijas, kas rodas no celtniecības materiālu izmantošanas un būvlaukuma.

4. **Īpašas piezīmes**

4.1. Direktīvā par ēku energosniegumu nav paredzēts jauns finansējums, tomēr dalībvalstīm ir noteiktas finansējuma līmeņa un finanšu ieguldījuma koordinēšanas prasības, lai tiktu izveidots pielāgots tiesiskais un finansiālais satvars, kurā paredzēts arī mērķorientēts finanšu atbalsts. EESK tomēr pauž šaubas, vai potenciālajiem renovētājiem tiešām tiks nodrošināta finansējuma viegla pieejamība, un nav pārliecināta, vai ar katras dalībvalsts kopējo finansiālo ieguldījumu pietiks, lai varētu sasniegt renovācijas mērķi.

4.2. Pašlaik finansējumu un dotācijas pārāk bieži var saņemt tikai pēc energorenovācijas, un tas daudziem patērētājiem apgrūtina darba uzsākšanu. Tāpēc EESK iesaka tekstā noteikt, ka finansēšanas shēmām ir jāsedz vismaz daļa no sākotnējām izmaksām, ar kurām saskaras patērētāji.

4.3. EESK atkārtoti aicina (TEN/749) panākt, lai ievērojama daļa no 37 % Atveseļošanas un noturības mehānisma līdzekļu, kuri rezervēti zaļajiem projektiem, tiktu piešķirta energoefektivitātes paaugstināšanas projektiem atbilstoši faktiskajam pieprasījumam un vajadzībām katrā dalībvalstī.

4.4. EESK skatījumā no tā lielā mērā ir atkarīgi Direktīvas par ēku energosniegumu sekmīga īstenošana, jo dalībvalstīm ir noteikta prasība pielāgot mērķim neatbilstošos regulatīvos satvarus un likvidēt ar ekonomiku nesaistītos šķēršļus. Viens no tiem ir tieši pretrunīgo stimulu problēma, kas apgrūtina daudzus māju īpašniekus un īrniekus. Vienlaikus EESK uzskata, ka ir jāparedz īrnieku aizsardzība pret nesamērīgi augstu īres maksu pēc renovācijas. Tas varētu būt īres pabalsts vai īres pieauguma ierobežojumi.

4.5. EESK uzskata, ka visu to pantu kopums, kas direktīvā ir saistīts ar energosnieguma sertifikātiem, jau sen bija jāpārskata. Pieredze, kas Eiropā uzkrāta saistībā ar energosnieguma sertifikātiem, liecina, ka ir vajadzīgi vairāki pielāgojumi. Daži no tiem ietverti aplūkotajā priekšlikumā.

4.6. EESK uzskata, ka solis uz priekšu ir tas, ka dalībvalstīm būs jānodrošina energosnieguma sertifikātu kvalitāte, ticamība un finansiālā pieejamība, kā arī jāveic kontrole un jāizveido labi funkcionējoša kontroles sistēma.

Par vērtīgu uzlabojumu EESK uzskata līdz pieciem gadiem saīsināto to ēku energosnieguma sertifikātu derīguma termiņu, kuru sniegums ir visvājākais; ekspertu nepieciešamību kvalificēties vai iziet sertifikāciju un būt neatkarīgiem, kā arī skaidro prasību par objekta apmeklēšanu pirms energosnieguma sertifikāta izsniegšanas.

4.7. EESK ierosina energosnieguma sertifikātus padarīt noderīgākus patērētājiem, sertifikātos iekļaujot:

a) informāciju par apkures sistēmas atlikušo kalpošanas laiku, darbu vidējām izmaksām un

b) tuvākās vienas pieturas aģentūras kontaktinformāciju.

4.8. EESK atbalsta priekšlikumu ES līmenī vienkāršot energosnieguma sertifikātu klases (A-F) un ieviest vienotas veidnes. Pozitīvi vērtējamas arī prasības valstu līmenī izveidot viegli pieejamas datu bāzes energosnieguma sertifikātiem, ēku renovācijas pasēm un viedgatavības indikatoriem un pārsūtīt informāciju no valstu bāzēm uz Ēku fonda observatoriju.

4.9. EESK atzīmē, ka ir jāpanāk ēku renovācijas pasu un energosnieguma sertifikātu konsekvence, lai novērstu pārklāšanos un nevajadzīgas papildu izmaksas.

4.10. EESK atkārtoti aicina (TEN/723) turpināt Enerģētiskās nabadzības observatorijas stiprināšanu un izveidot ciešu sadarbību ar Ēku fonda observatoriju.

4.11. Eiropas pilsoņiem piekļuve konsultācijām, informācijai, plānošanas palīdzībai un finansiālam atbalstam būs ļoti svarīga. Aplēsts, ka pašlaik vienas pieturas aģentūras energorenovācijas palīdzību sniedz tikai aptuveni 100 000 māju īpašnieku gadā, savukārt 2030. gadā tie varētu būt aptuveni 2 000 000 īpašnieku gadā ([1]). EESK aicina uzlabot šo struktūru attīstību un koordināciju valstu līmenī, nodrošināt tām atbilstošu finansējumu, veikt labas prakses piemēru pārrobežu apmaiņu un nodrošināt rūpīgāku uzraudzību, kas būtu Komisijas pārziņā.

4.12. EESK atbalsta ieceri paplašināt Ēku renovācijas valsts plānu sabiedrisko apspriešanu un ierosina īpaši pieminēt patērētāju organizācijas, jo tām ir vislabākās iespējas novērtēt un sniegt atsauksmes par to, cik labi programmas un finanšu instrumenti sasniedz patērētājus.

4.13. EESK atzīmē, ka, izveidojot vajadzīgās definīcijas, prasības un kopīgi izmantojot datus, tiek stiprināti viedgatavības indikatori, bet pauž nožēlu par to, ka dzīvojamās ēkas vēl netiek aptvertas un ka vēl netiek noteikts, kādi līmeņi sasniedzami.

4.14. Ņemot vērā lielās investīcijas, gaidāmos jauninājumus un paaugstināto aktivitātes līmeni attiecīgajos sektoros, būtiski palielināsies pieprasījums pēc prasmīgiem, pārkvalificētiem darbiniekiem un darbiniekiem ar paaugstinātu kvalifikāciju. Tāpēc EESK atzinīgi vērtē dalībvalstīm noteikto prasību veicināt un finansēt izglītību un apmācību, lai būvniecības nozarē nodrošinātu prasmīgu darbaspēku, kā arī attiecīgo prasību Ēku renovācijas valsts plānos sniegt pārskatu par būvniecības, energoefektivitātes un atjaunīgās enerģijas sektora kapacitāti. EESK aicina ar reālu kopienas procedūru nodrošināt apmācību un modernizāciju būvniecības nozarē.

4.15. EESK atkārtoti pauž aicinājumu (CCMI/166) Komisijai un dalībvalstīm nodrošināt, ka renovācijas gaitā tiek izņemti kaitīgie materiāli, un uzsver, ka jāgādā par drošu azbesta aizvākšanu.

4.16. Tā kā jau tagad palielinās pieprasījums pēc uzlādes infrastruktūras, EESK ierosina paaugstināt prasību līmeni un viedās uzlādes punktus nedzīvojamās ēkās uzstādīt jau ātrāk, proti, ja iespējams, pirms 2027. gada.

4.17. Informācijas sniegšana, konsultācijas un renovācijas finansēšana, ļoti iespējams, tiks nodrošināta vietējā un reģionālā līmenī. Direktīvā par ēku energosniegumu iecerēts, ka vietējām un reģionālām pašvaldībām vajadzētu būt pirmrindniecēm un pilnveidot savas ēkas. EESK tāpēc uzskata, ka ir svarīgi, lai ES un valstu līmenī uzmanība un pūliņi tiktu vērsti uz koordināciju ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām un to iesaisti. Būtu arī jāanalizē tādu iniciatīvu kā Pilsētas mēru pakts potenciāls.

4.18. Lai neaprobežotos tikai ar ziņošanu un mudinātu vēl līdz 2030. gadam īstenot ietekmes uz klimatu mazināšanas pasākumus, EESK visnotaļ aicina Komisiju savlaicīgi pirms 2030. gada noteikt, kādi katrā klimata joslā var būt maksimālie CO_2 emisiju rādītāji uz kvadrātmetru gadā.

4.19. EESK atbalsta "atjaunīgo energoresursu enerģijas" definīcijas paplašināšanu, tajā iekļaujot plašāku energoavotu klāstu, it īpaši apkārtējās vides enerģiju, kuru iegūst ar tādām elektroiekārtām kā siltumsūkņi, bet iesaka biomasu un biogāzi definēt kā daļēji atjaunīgu enerģijas avotu, jo tikai pavisam neliela daļa izmantotās biomasas vai saražotās biogāzes var tikt uzskatīta par pilnībā atjaunīgu energoavotu. Ierobežotai izmantošanai pārejas periodā, ja nav alternatīvu, šajā plašākajā definīcijā varētu iekļaut arī no atjaunojamiem energoresursiem iegūtu šķidro enerģiju (biodegvielas un nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgās degvielas). Direktīvai varētu pievienot jaunu pielikumu, kurā tiktu noteikta dažādu biomasas veidu, biogāzes ražošanas un šķidrās enerģijas ietekme uz klimatu.

4.20. Līdztekus klimatam kaitējošām emisijām un neatkarīgi no enerģijas nesēja nedrīkst ignorēt klasiskos gaisa piesārņotājus, piemēram, cietās daļiņas/smalkos putekļus, slāpekļa oksīdus u. c.

4.21. EESK uzsver nepieciešamību rūpīgi apsvērt, kādas būs praktiskās sekas, ja "bezemisiju ēka" tiks definēta kā ēka, kurai ir vajadzīgs maz enerģijas un kuras visa nepieciešamā enerģija ir jāsaražo uz vietas vai pieslēgtā centralizētā siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmā. Definīcijā

a) šī ēka principā tiek raksturota kā "sala", kas slikti savienota ar apkārtējo elektrosistēmu, jo ir atļauts izmantot tikai ierobežotu ārēju atjaunojamās enerģijas avotu klāstu;

b) nav ietvertas iegultās celtniecības materiālu siltumnīcefekta gāzu emisijas un būvlaukuma emisijas.

([1]) https://op.europa.eu/lv/publication-detail/-/publication/423a4cad-df95-11eb-895a-01aa75ed71a1/language-lv.

4.22. EESK ierosina, runājot par bezemisiju ēkām, uz vienlīdzīga pamata ar vietēji saražoto elektroenerģiju ņemt vērā arī ārēji saražotu enerģiju, kas iegūta no atjaunīgiem avotiem. III pielikuma 1. punkta beigās ietvertā izņēmuma klauzula nav izmantojama kā vispārējs risinājums, lai valstu līmenī izmaksu ziņā lietderīgi panāktu virzību uz energoefektivitāti un lai energosistēmas tiktu apgādātas ar atjaunīgo enerģiju. Energosistēmas paplašināšana ar lielām vienībām ir daudz lētāka uz vienu saražotās enerģijas vienību nekā mazas vienības katrā ēkā. Tas ir īpaši svarīgi periodos, kad ēkas vietējā ražošana nedarbojas (saule/vējš). Ar elektroenerģijas sistēmu saistīta elastība pazemināsizmaksas gan ēkā, gan sistēmā kopumā.

4.23. Komisija ierosina 2027. gadā pārtraukt fosilā kurināmā iekārtu subsidēšanu. EESK pauž pārsteigumu par to, jo ar saprātīgu 15 gadus ilgu nolietojuma periodu tiks subsidētas iekārtas, kuru darbība būs jāpārtrauc vēlākais 2040. gadā. Tāpēc EESK mudina noteikt, ka pārtraukšana jāsāk vismaz 2025. gadā.

Briselē, 2022. gada 23. martā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas priekšsēdētāja
Christa SCHWENG